

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม และแบบแผนการ เลือกตั้ง ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ในการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมถึง การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ ใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยสมมุติฐานที่ว่าปัจจัยทางสภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ ใช้สิทธิเลือกตั้ง

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาเพื่อประกอบการวิจัยได้แก่ ผู้มีสิทธิออกเสียง เลือกตั้ง ในเขตจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 1,480 คน การสุ่มตัวอย่างประชากรยึด ถือตามเขตเลือกตั้งทั้ง 5 เขตเลือกตั้ง และคัดเลือกตัวแทนของเขตเลือกตั้งจำนวน 10 อำเภอ และเทศบาล 4 แห่ง เพื่อให้ทราบความแตกต่างระหว่าง เขตเมืองและ เขตชนบท

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนที่แสดงเขตเลือกตั้งทั่วไป ของจังหวัดนครราชสีมา ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 วันที่ 22 มีนาคม 2535 และวันที่ 13 กันยายน 2535 และข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้ง 3 ครั้ง และแบบสอบถามสำหรับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

แบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม 2 ตอน คือ ตอนที่หนึ่งเป็นแบบปรนัยจำนวน 19 ข้อ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ 5 ข้อ ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง 3 ข้อ ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง 4 ข้อ ข้อมูลเกี่ยวกับความผูกพันต่อ พรรคการเมืองของผู้สมัครรับการเลือกตั้ง 3 ข้อ ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจพรรคการเมือง 4 ข้อ ตอนที่สองเป็นคำถามปลายเปิดโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ หน้าที่ของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง

การวิเคราะห์เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างในการ ใช้สิทธิเลือกตั้งของประชากร มีความแตกต่างทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม และเปรียบเทียบการใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการ

เลือกตั้งทั่วไป 3 ครั้ง คือวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 วันที่ 22 มีนาคม 2535 และวันที่ 13 กันยายน 2535 ตามตัวแปรอิสระต่าง ๆ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ทั้งหมดใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,481 เป็นเพศชาย 1,032 คน หญิง 449 คน กลุ่มอายุที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 20-35 ปี จำนวน 880 คน กลุ่มอายุที่ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด คือ กลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 93 คน เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 800 คน นอกเขตเทศบาล 1,281 คน กลุ่มอาชีพที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร จำนวน 931 คน กลุ่มอาชีพที่น้อยที่สุด ได้แก่ นักศึกษา จำนวน 8 คน ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มประถมปีที่ 7 ลงมาตอบแบบสอบถามมากที่สุด จำนวน 1,041 คน กลุ่มน้อยที่สุด คือ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 24 คน กลุ่มรายได้ 2,001-5,000 คน ต่อเดือน ตอบแบบสอบถามมากที่สุด กลุ่มรายได้ 10,001-30,000 บาท ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด

2. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้ง 3 ครั้ง

เพศชายไปใช้สิทธิเลือกตั้งครบทั้ง 3 ครั้งมากกว่าเพศหญิง กลุ่มอายุที่ไปใช้สิทธิครบทั้ง 3 ครั้งมากที่สุด ได้แก่ อายุ 51 ปีขึ้นไป กลุ่มอาชีพข้าราชการพนักงานท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครบทั้ง 3 ครั้งมากที่สุดผู้ไม่ได้เรียนหนังสือไปใช้สิทธิเลือกตั้งครบทั้ง 3 ครั้งมากกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น รองลงมา ได้แก่ กลุ่ม ป.7 ลงมา กลุ่มรายได้ 5,001-10,000 บาท ไปใช้สิทธิครบทั้ง 3 ครั้ง มากที่สุด ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล มีการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้ง 3 ครั้ง อัตราส่วนใกล้เคียงกัน

3. เหตุผลการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านเหตุผล ปรากฏว่าผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะถือว่าเป็นหน้าที่พลเมืองดี เป็นความสำคัญ ประการแรก ประการที่สองคือการรักษาสิทธิของตน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว สรุปได้ว่า ทั้งผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขต เทศบาลมีความสำนึกทางการเมืองพอสมควร แต่มีอัตราส่วนแตกต่างกันโดยผู้อยู่ในเขตเทศบาล มีเหตุผลทั้งสองประการใกล้เคียงกัน แต่นอกเขตเทศบาลจะมีเหตุผลประการแรกมากกว่าประการที่สองอย่างชัดเจน กลุ่มอายุวัยกลางคน (36-50 ปี) มีเหตุผลความสำนึกทางการเมืองใน ประการแรกมากกว่ากลุ่มหนุ่มสาวด้านอาชีพเกือบทุกกลุ่มอาชีพ มีเหตุผลทางการเมืองในประการแรกเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นอาชีพลูกจ้างหรือพนักงานบริษัทเอกชน จะมีเหตุผลประการที่สองมากที่สุด ทุกระดับการศึกษาจะมีเหตุผลการใช้สิทธิเลือกตั้งในประการแรกเป็นส่วนใหญ่

จากความสำนึกในเหตุการณ์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ที่จำเป็นหน้าที่พลเมืองดี แสดงว่า ยังไม่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง และมีได้มีความมุ่งหวังผลของการใช้สิทธิของตนเอง เป็นปริมาณมากกว่าคุณภาพ และความสำนึกในหน้าที่ที่มีโอกาสที่จะเป็นการมีส่วนร่วมแบบถูกระดมได้

4. เหตุผลการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประการแรก คือ คิดฐานะเป็นเหตุผลที่ง่ายที่สุด แสดงออกถึงการไม่ยอมมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และยังเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง คือ เป็นการสูญเสียสิทธิของตนเองที่เรียกว่า "นอนหลับ ทับสิทธิ" ไม่มุ่งหวังประโยชน์จากการใช้สิทธิของตนเอง เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และทำให้เสียงที่ผู้ได้รับการเลือกตั้งได้ให้ถือว่าเป็นเสียงส่วนใหญ่อย่างแท้จริง แต่เป็นคะแนนเสียงเฉพาะผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์แบบแผนของการลงคะแนนเสียง

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมแบบแผนการออกเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้ง 3 ครั้ง คือ วันที่ 24 กรกฎาคม 2531 วันที่ 22 มีนาคม 2535 และในวันที่ 13 กันยายน 2535 ของเขตเลือกตั้งทั้ง 5 เขตของจังหวัดนครราชสีมา

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

การเลือกตั้งวันที่ 24 กรกฎาคม 2531

พรรคการเมืองที่ครองพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมาตลอดคือ พรรคชาติไทย การเลือกตั้งวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ก็เช่นเดียวกัน พรรคชาติไทยได้ครองที่นั่งมากที่สุดจำนวน 6 ที่นั่ง จากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 15 คนของจังหวัดนครราชสีมา ภายใต้การนำของ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรค แต่ในการเลือกตั้งครั้งนี้ มีคู่แข่งสำคัญคือ พรรคปวงชนชาวไทยนำโดย นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ซึ่งลงเลือกตั้งเป็นสมัยแรก ได้ที่นั่งจำนวน 5 ที่นั่ง และเขตเลือกตั้งที่ 1 พรรคชาติไทยเคยครองที่นั่งมาตลอดก็ได้เพียง พล.อ. ชาติชาย เพียงคนเดียว และได้อันดับสองรองจาก นายสุวัจน์ ซึ่งได้มาเป็นอันดับหนึ่งในเขตเลือกตั้งที่ 4 พรรคชาติไทย ยังคงครอบที่นั่งยกทีมทั้ง 3 คน คือ นายวิรัช รัตนเศรษฐ นายกร ทัพพะรังษี นายลำพอง นิลาสมบัติ พรรคประชาธิปไตยก็เป็นอีกพรรคหนึ่งซึ่งได้รับเลือกตั้งเข้ามา 3 ที่นั่ง พรรคประชาชน 2 ที่นั่ง และพรรคราษฎร 1 ที่นั่ง

การเลือกตั้งวันที่ 22 มีนาคม 2535

การเลือกตั้งครั้งนี้ ทำให้พรรคชาติไทย เสียที่นั่ง ไปอีกคือ ได้จำนวน 4 ที่นั่งแต่ในครั้งนี้ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่ในเขตเลือกตั้งที่ 1 ซึ่งเคยเป็นพื้นที่ของพรรคชาติไทยก็ยังได้รับการเลือกตั้ง 1 คน คือ พ.ต.เทอดฤทธิ์ บุญฤทธิ์ และอีก 3 คนแรกในเขต 4 ซึ่งเป็นผู้สมัครเดิมทั้งทีมพรรคคู่แข่งสำคัญที่ดั่งขึ้นใหม่ คือ พรรคสามัคคีธรรม ได้รับเลือกตั้ง 4 คน ในเขต 1 จำนวน 2 คน เขต 2 และเขต 3 เขตละ 1 คน มีแกนสำคัญคือ นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ซึ่งย้ายมาจากพรรคปวงชนชาวไทย และที่ย้ายออกจากพรรคปวงชนชาวไทยมาสังกัดพรรคสามัคคีธรรมและได้รับเลือกตั้งในเขต 2 คือ นายจำลอง ครุฑขุนทด และผู้ได้รับเลือกตั้งครั้งแรกในเขต 3 ว่าที่ ร.ต.ไพโรจน์ สุวรรณฉวี พรรคการเมืองใหม่อีกพรรคหนึ่งก็คือ พรรคความหวังใหม่ ได้รับเลือกตั้ง 3 คน คือในเขต 2 จำนวน 2 คน คือ พ.ต.ท.สมชาย เพศประเสริฐ และ พล.อ.ปัญญา สิงห์ศักดิ์ และในเขต 5 คือ นายสุม เลาวัลย์ศิริ ส่วนพรรคประชาธิปไตยได้รับเลือกตั้ง 2 คน ในเขต 3 คือ นายกฤษภาง แดงโสภา และเขต 5 นายนิพนธ์ พร้อมพันธ์ พรรค

กิจสังคม ได้รับการเลือกตั้ง 2 คน ในเขต 3 คือ พล.ต.ต.วุฒิ สุโกศล และเขต 5 คือ นายกอร์ปศักดิ์ สภาวสุ การเลือกตั้งครั้งนี้มีการเปลี่ยนแปลงมากก็มีผู้ได้รับเลือกตั้งใหม่ที่ไม่เคยลงสมัครเลยถึง 5 คน คือ พ.ต.ท.สมชาย เพศประเสริฐ พล.อ.ปัญญา สิงห์ศักดิ์ นายเทวัญ ลิปตพัลลภ ว่าที่ ร.ต.ไพโรจน์ สุวรรณฉวี นายกฤษภาง แฉวโสภา และ พล.ต.ต.วุฒิ สุโกศล

การเลือกตั้งวันที่ 13 กันยายน 2535

เป็นการเลือกตั้ง ครั้งที่ 2 ของปี 2535 และทำให้พรรคชาติไทยสูญเสียการครองพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมาจนเกือบหมด คงได้เพียง 2 คน คือ นายวิรัช รัตนเศรษฐ ในเขต 4 และนายตรีเพชร พรหมนิติพันธ์ เขต 5 พรรคที่ครองพื้นที่แทนคือ พรรคชาติพัฒนา ภายใต้การนำของ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งย้ายมาพรรคชาติไทย ได้รับเลือกตั้งจำนวน 12 คน จาก 15 คน ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนครราชสีมา นอกจากนั้นยังมีผู้ที่ย้ายจากพรรคชาติไทย และพรรคสามัคคีธรรมมาอยู่พรรคชาติพัฒนา และได้รับเลือกตั้งอีก 11 คน คือ นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ นายจำลอง ครุฑขุนทด นายยุทธศิลป์ ฐาปานะกุล ว่าที่ ร.ต.ไพโรจน์ สุวรรณฉวี ย้ายจากพรรคสามัคคีธรรม นายกร ทัพพะรังษี นายลำพอง พิลาสมบัติ ย้ายจากพรรคชาติไทย พ.ต.ท.สมชาย เพศประเสริฐ ย้ายจากพรรคความหวังใหม่ นายกอร์ปศักดิ์ สภาวสุ พล.ต.ต.วุฒิ สุโกศล ย้ายจากพรรคกิจสังคม และมีผู้สมัครใหม่และได้รับเลือกตั้งอีก 1 คน คือ นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล พรรคประชาธิปไตยยังคงได้รับเลือกตั้ง 2 คน คือ เขต 3 นายกฤษภาง แฉวโสภา และเขต 5 นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์

จากการเลือกตั้งทั้ง 3 ครั้ง ถึงแม้จะมีพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งมากกว่าเป็นพรรคชาติไทย หรือพรรคชาติพัฒนา ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2535 คล้ายกับว่าการตัดสินใจใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งจะให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองเป็นลำดับแรกแต่ถ้าพิจารณาถึงตัวบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งจะเห็นว่าไม่ว่าบุคคลเหล่านี้จะอยู่พรรคการเมืองใด ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งก็ยังคงเลือกอยู่เสมอ เช่น พล.อ.ชาติชาย นายสุวัจน์

นายกร นายจำลอง เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า แบบแผนการเลือกตั้งของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งของ จังหวัดนครราชสีมาจะพิจารณา"ตัวบุคคล" เป็นอันดับแรก

ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม คือ อายุ เพศ อาชีพ การศึกษา รายได้ และถิ่นที่อยู่อาศัย เป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดพฤติกรรม หรือแบบแผนการเลือกตั้ง จากการศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย (ชนบทในเมือง) ศาสนา และอุปนิสัยการลงคะแนนเสียงของบุคคลในอดีต เป็นตัวกำหนดที่สำคัญต่อพฤติกรรมการ ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคล¹ ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ในจังหวัดนครราชสีมา ถึงแม้จะมีความแตกต่างในเรื่องที่อยู่อาศัยคือในเขตเทศบาล และนอก เขตเทศบาล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีแบบแผนการเลือกตั้งที่ไม่แตกต่างกันนัก คือ การตัดสินใจ เลือกตั้งจะพิจารณาตัวบุคคลเป็นอันดับแรก และพิจารณาทั้งบุคคลและพรรคอาจเนื่องจากเป็น บุคคลที่ตนเคยเลือกมาในอดีต และยังมีคามพึงพอใจ

เหตุผลการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

จากการศึกษานี้พบว่า ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิด้วยเหตุผล คือ ถือว่าเป็น หน้าที่ของพลเมืองดี ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิบัติเหมือนเป็นหน้าที่ โดยไม่มุ่งประสิทธิภาพทางการเมือง (political efficiency) ซึ่งนักวิจัยอื่นที่เคยศึกษาในเรื่องการเลือกตั้งก็ชี้ให้เห็นว่า "การเลือกตั้งยังไม่ใช้กิจกรรม ซึ่งเป็นการแสดงออกของความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ของคนไทยมากนัก"² มีข้อสังเกตคือการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่าง อาจจะตอบความรู้สึกที่

¹Paul F. Lazarsfeld, Bernard Berelson and Hazel Gaudet, The People's Choice : How the Voter Makes Up His Mind in Presidential Campaign (New York : Duvell, Sloan & Pearce, 1944).

² สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ของคนไทย (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527).

คิดว่าเป็นความถูกต้อง หรือเป็นที่ยอมรับกันในสังคม ซึ่งอาจไม่ได้ตอบจากความรู้สึกของตนเอง เพราะหากตอบแตกต่างจากที่สังคมยอมรับอาจจะเกิดความอาย หรือไม่มั่นใจ ในความเป็นจริง เหตุผลในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีหลาย ๆ เหตุผลผสมผสานกันไป

เหตุผลการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

จากการศึกษา พบว่าผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีเหตุผลสำคัญอันดับแรก คือติดธุระ และผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ได้คำนึงถึง เหตุผลเกี่ยวกับผู้สมัครและพรรคการเมืองมากนัก อาจเกิดจากได้มีความตั้งใจจะไปใช้สิทธิแต่หากแจ้งก็เป็นได้ แต่การตอบคำถามการติดธุระจะเป็นการปฏิเสธที่ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย

การวิจัยนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของข้อมูล การใช้สิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นข้อมูลเก่า ซึ่งระบบการจัดเก็บของจังหวัดนครราชสีมาไม่จัดเก็บข้อมูลการลงคะแนนเสียงของแต่ละเขตไว้ โดยเฉพาะคะแนนของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง ซึ่งจะ เป็นข้อมูลที่แสดงการใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างชัดเจน ทั้งหน่วยเลือกตั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ซึ่งจะ ทำให้ทราบการตัดสินใจอย่างชัดเจนในการใช้สิทธิเลือกตั้งว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรกับผู้ใช้สิทธิในเขตเทศบาล ซึ่งถือเป็นเขตเมือง และนอกเขตเทศบาล ซึ่งเป็นเขตชนบท จึงได้แต่เพียงการนำข้อมูลผลการเลือกตั้งที่ทางจังหวัดและกรมการปกครองได้จัดทำไว้ทำการวิเคราะห์ร่วมกับแบบสอบถามซึ่งในแง่ของข้อมูลจะไม่ชัดเจนนัก นอกจากนั้นยังทำให้การนำเสนอที่มาวิเคราะห์และอธิบายผลการเลือกตั้งทำได้ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร เพราะไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงการกระจายหรือการกระจุกตัวของคะแนนในแต่ละเขตเลือกตั้ง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะต้องได้จาก รายงานของการนับคะแนนของแต่ละฝ่ายเลือกตั้ง

ประเด็นในการเปรียบเทียบ ผลการเลือกตั้งนี้เป็นเรื่องที่น่าจะมีการศึกษาต่อไปอีก เพราะมีการเลือกตั้งต่อไปครั้งใหม่ คือ เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 จะทำให้ทราบถึงแบบแผนการใช้สิทธิเลือกตั้งว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด โดยสามารถวิเคราะห์ได้ใน 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรก นำผลคะแนนของผู้สมัครมากำหนดลงบนแผนที่ ซึ่งคะแนนเสียงสามารถใช้เครื่องวัดทั่วทั้ง และพฤติกรรมการเมือง การยอมรับหรือการมีอคติต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง คือ เมื่อนำผลคะแนนมาปรากฏบนแผนที่ ผลกระจายของคะแนนเสียงในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่า ใครเป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง ประชาชนเลือกตั้งผู้ใด พรรคการเมืองใด มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดได้รับคะแนนเสียงท่วมท้น และ เขตเลือกตั้งใดผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดไม่ได้รับการสนับสนุน รวมทั้งจะแสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนกลุ่มผู้ออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้นด้วย

ประเด็นที่สอง การเลือกตั้งที่ผ่านมา จังหวัดนครราชสีมามีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งน้อยมาก คือมี 5 เขตเลือกตั้ง มีเพียงการเพิ่มกิ่งอำเภอขึ้นในเขตซึ่งไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งใหม่ แบ่งเป็น 6 เขตเลือกตั้ง ในทางภูมิศาสตร์ การเลือกตั้งจะมีการวิเคราะห์ว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงพรมแดนและเลือกตั้งย่อมจะเกิดผลกระทบต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งและต่อพรรคการเมือง ผู้สมัครบางคราวอาจได้ผลประโยชน์จากการรับคะแนนเสียง ในขณะที่บางคนอาจเสียผลประโยชน์ไป

2. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

2.1 การเลือกตัวบุคคลยังเป็นลักษณะของการเลือกตั้งแบบไทยอยู่ ทั้งนี้ สาเหตุหลัก คือ การพัฒนาระบบพรรคการเมืองของไทยนั้นไม่ดีพอ สังเกตได้ว่าในการเลือกตั้งแต่ละครั้งจะมีการตั้งพรรคการเมืองใหม่ขึ้นอยู่เสมอ แต่จะมีการถ่ายเทตัวบุคคลหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งจากพรรคหนึ่งไปยังอีกพรรคหนึ่ง และพรรคการเมืองเองก็ไม่ได้ทำหน้าที่ของพรรคการเมืองอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในเรื่องสำคัญ ๆ คือ การเฟ้นหาตัวผู้สมัครที่มีคุณภาพ การให้ความรู้เรื่องการเมืองในระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จึงทำ

ให้ประชาชนรู้จักนักการเมืองมากกว่าพรรคการเมือง และพรรคการเมืองเป็นเพียงการจัดตั้งเพื่อรวมกลุ่มของบุคคลที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง และให้ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น

2.2 แบบแผนการเลือกตั้งที่เน้นในการเลือกตัวบุคคลมากกว่าพรรคการเมือง ยังคงเป็นลักษณะของประเทศไทยอยู่ ซึ่งต่างกับของต่างประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมสูง เช่น สหรัฐอเมริกา พบว่าประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งโดยพิจารณาพรรคการเมือง ที่ตนชอบเป็นสำคัญ และจะมีการแสดงออกอย่างชัดเจนว่า พื้นที่ใดเป็นเขตอิทธิพลของพรรคการเมืองใด จากผลของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

สำหรับประเทศไทยในอนาคต หากเขตเลือกตั้งใดหรือในจังหวัดใด พรรคการเมืองใดสามารถครองพื้นที่ได้หรือเป็นพื้นที่ของพรรคนั้น ๆ อย่างชัดเจนแล้ว ย่อมจะทำให้เกิดความผูกพันต่อพื้นที่มากขึ้น เพราะเป็นฐานคะแนนหลัก และการแข่งขันทางการเมืองที่จะเกิดขึ้นก็คือ การแข่งขันทำความดี เพื่อรักษาคะแนนเสียง หรือเพื่อแย้งชิงความนิยมของประชาชน

2.3 การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงอำนาจตามระบอบการปกครองประชาธิปไตย และเป็นการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และมีเชื่อว่าทุกคนจะมีสิทธินี้ กฎหมายจะบัญญัติไว้ว่าผู้ใดมีสิทธิเลือกตั้ง นอกจากนี้การออกเสียงเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจและเสียงกระทบกระเทือนโดยตรงต่อการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้งจึงมิใช่หน้าที่ แต่เป็นการแสดงออกซึ่งสิทธิของประชาชนตามที่กฎหมายกำหนดและจะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพทางการเมืองอีกด้วย

2.4 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม สถานที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน อาจจะไม่มียุทธพล หรือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งภูมิหลังหรือความนึกคิดของท้องถิ่นโดยตรง การชักจูงการโฆษณาชวนเชื่อจากสิ่งต่าง ๆ เป็นปัจจัยอีกตัวหนึ่งที่จะนำมาสู่การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง